

KESKKONNAMINISTEERIUM

KINNITATUD
kantlseri käskkirjaga
"2014. aasta keskkonna-
aruande kinnitamine"

Keskkonnanaruanne 2014

Sisukord

Keskkonnaministeeriumi tutvustus	3
Keskkonnaminister Marko Pomerantsi eessõna	4
Keskkonnaministeeriumi struktuur	5
Keskkonnaministeeriumi keskkonnajuhtimissüsteemi kirjeldus	6
Keskkonnaministeeriumi keskkonnavalad põhimõtted	7
Olulised keskkonnavalad ja keskkonnamõjud ning nendega seotud keskkonnavalad	8
Keskkonnategevuse tulemuslikkus	10
Jäätmete teke KeM hoones	10
Energiakasutus KeM hoones	11
Veekasutus KeM hoones	12
Paberikasutus KeM hoones	13
Elektriauto aastane läbisõit ja üldine kütusekulu	14
Bioloogiline mitmekesisus	15
CO ₂ heitmed	16
Muud keskkonnategevuse tulemuslikkuse näitajad	19
Terves kehas terve vaim	20
Keskkonnavalade õigusaktide järgimine	21
Inimeste keskkonnateadlikkus	22
Eesti elanikkonna uuring „Eesti elanike keskkonnateadlikkus“ 2014	22
Kaasamine	23
Keskkonnavalade	24
Keskkonnavalade kinnitamine	24

Keskkonnavalade koostamisel on kasutatud peamiselt Keskkonnaministeeriumile kuuluvaid fotosid!

Keskkonnaministeeriumi tutvustus

Keskkonnaministeerium loodi 21. detsembril 1989. aastal. Keskkonnaministeerium on valitsusasutus, mis täidab seadusest tulenevaid ja Vabariigi Valitsuse poolt seaduse alusel antud ülesandeid oma valitsemisalas. Keskkonnaministeeriumit juhib keskkonnaminister. Alates 9. aprillist 2015 on Eesti Vabariigi keskkonnaminister Marko Pomerants. Enne teda on selles ametis olnud Mati Raidma, Keit Pentus-Rosimannus, Jaanus Tamkivi, Rein Randver, Villu Reiljan, Heiki Kranich, Villu Reiljan, Vootele Hansen, Andres Tarand, Tõnis Kaasik, Toomas Frey ja Tiit Nuudi.

Kantsler juhib keskkonnaministeeriumi struktuuriüksuste tööd, koordineerib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste tööd ning korraldab ministeeriumi asjaajamist. Alates 2013. aasta 21. juunist on kantsleriks Andres Talijärv. Keskkonnaministeerium paikneb rendipinnal Tallinnas aadressil Narva mnt 7a. Ministeeriumis töötab ligikaudu 230 inimest.

Ministeeriumi tegevus on suunatud looduskasutuse ja keskkonnakaitse ning majanduse ja sotsiaalsfääri tasakaalustatud arengule, selle saavutamiseks vajaliku süsteemi tagamisele ning keskkonnakaitseks eraldatavate vahendite sihipärasele ja läbimõeldud kasutamisele.

Keskkonnaministeeriumi valitsemisalasse kuuluvad mitmed eraldiseisvad valitsusasutused, hallatavad riigiasutused ja riigi osalusega tulundus- ja sihtasutused ja äriühingud.

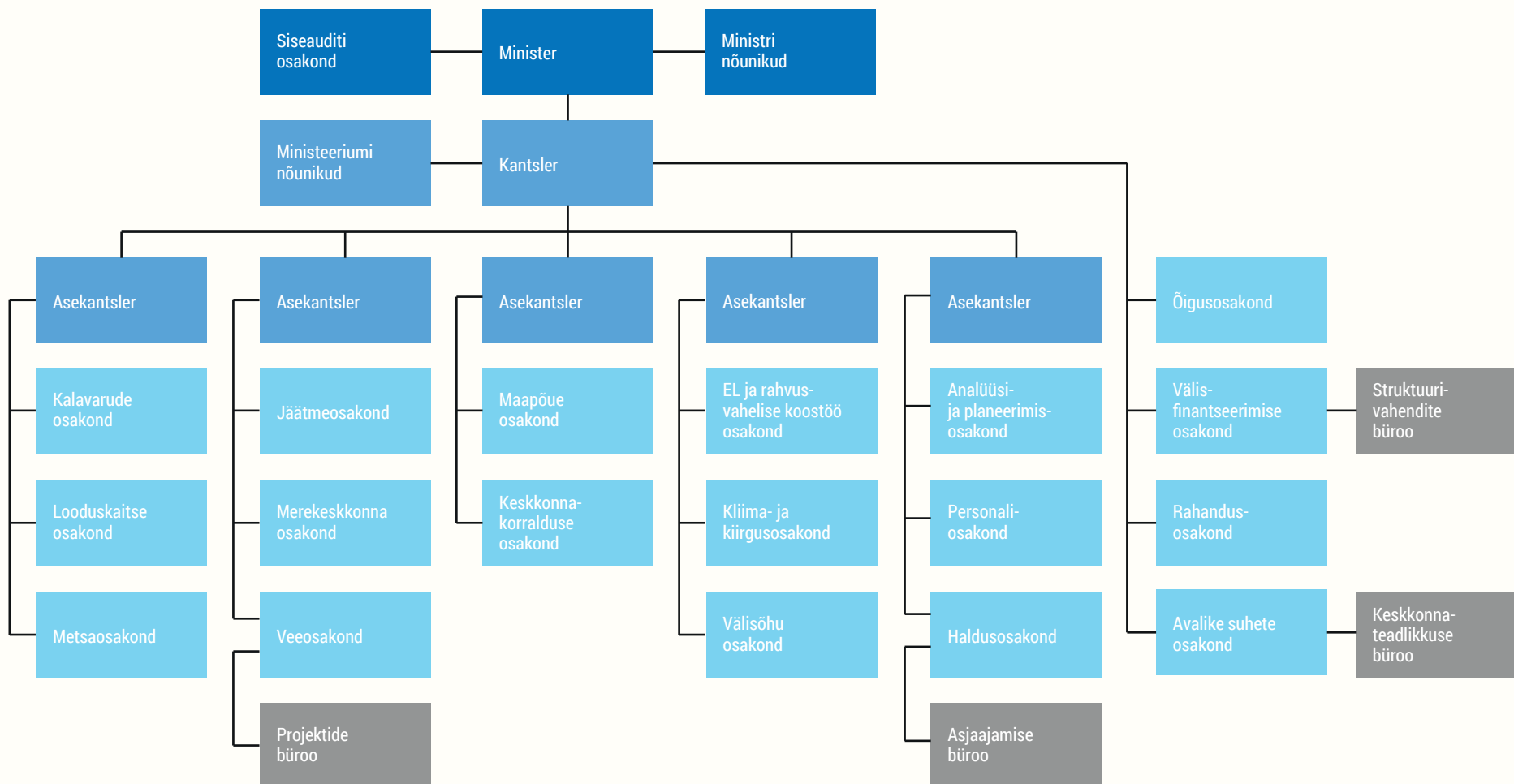
Keskkonnaminister Marko Pomerantsi eessõna

Mõtleme globaalselt ja tegutseme lokaalselt! Trafaretne aga tõsiasi. Üsna loomulik on see, et keskkonnaministeeriumi töötajad kuuluvad Eesti rahva keskkonnateadlikuse "eliiti". Teisiti see vist väga olla ei saakski. Mis puudutab Keskkonnaministeeriumi hoonet, siis selle maja ehitajaid pole säästmismõtted väga seganud. Kui ikka viimaselt korruselt viimasena töölt lahkuja enda järel tulesid kustutada ei saa, ei ole ju asjad korras ja seda seetõttu, et lülitid sellel korrusel lihtsalt selleks otstarbeks pole. Jääbki üle pingutada ja panustada nendes valdkondades mis enda võimuses: trepiastmetele valu andes, vähem printides või kraanivett juues. Tore on muidugi ka mõtiskleda töösõitudest tuleneva süsinikdioksiidi heitmete koguste üle ja oma panusele kliimamuutustele vastuseismisele. Õnneks on ka ruume, kus lüliteid on. Anname endale aru, et veel on paranemisruumi, aga Teile esitame aruande selle kohta, kus maal me parasjagu oleme!

Marko Pomerants
keskkonnaminister

Keskkonnaministeeriumi struktuur

Keskkonnaministeeriumi keskkonnajuhtimissüsteemi kirjeldus

Keskkonnajuhtimissüsteemi (KKJS) juurutamiseks oli mitmeid põhjusi. Keskkonnaministeerium (KeM) soovib vähendada oma igapäevatööst ja tegemistest tulenevat keskkonnamõju. Ministeeriumi KKJSi on hõlmatud tugitegevused ja –protsessid nagu näiteks kontori haldamine, hanketegevus ja tööreisid. Lisaks soovime olla eeskujuks teistele avaliku sektori organisatsioonidele ja erasektorile.

KKJS on osa üldisest juhtimissüsteemist, mis hõlmab keskkonnapoliitika väljatöötamise, teostamise, saavutamise, läbivaatamise ja edasiviimise ning keskkonnaaspektide juhtimisega seotud organisatsioonilist struktuuri, kavandamistegevust, vastutust, praktikat, korda, protsesse ja vahendeid.

Oleme otsustanud Keskkonnaministeeriumis rakendada keskkonnajuhtimissüsteemi, mis vastab Euroopa Liidu keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) määruse nõuetele. Keskkonnaministeeriumi otsus rakendada EMAS määrusele vastav KKJS võeti vastu Keskkonnaministeeriumi eestvedamisel 2009. aastal algatatud programmi “Keskkonnajuhtimise põhimõtete parem rakendamine avalikus sektoris” raames. EMAS registreering on lisaks Keskkonnaministeeriumile ka Keskkonnaametil, mis kuulub Keskkonnaministeeriumi valitsemisalasse.

EMAS on juurutatud Keskkonnaministeeriumi aadressil Narva mnt 7a asuva kontorihoone ulatuses, hõlmates peale kontori haldamise ka ministeeriumi tööga seotud igapäevategevusi. EMAS registreeringu sai Keskkonnaministeerium 15. jaanuaril 2015. aastal.

KeM KKJS toimimise eest vastutab kantsler ning keskkonnahoiu põhimõtete rakendamisse on kaasatud kõik ministeeriumi töötajad. KKJS arendamiseks ja elluviimiseks on moodustati 2013. aastal eraldi töörühm. KKJS juurutamise ja toimimise eest on vastutus jaotatud. KeM KKJS koordinaator on Kadri Tomingas ning EMAS töögrupi juht Ergo Pärn keskkonnakorralduse osakonnast.

KeM KKJS toimimise detailsem ülevaade on esitatud ministeeriumi KKJS käsiraamatus.

Keskkonnaministeeriumi keskkonnaalased põhimõtted

Keskkonnaministeeriumi tegevus on suunatud keskkonnakaitse ja looduskasutuse ning majanduse ja sotsiaalsfääri tasakaalustatud arengu tagamisele. Selle saavutamiseks tuleb ministeeriumil tagada vajaliku süsteemi toimimine ning keskkonnakaitseks eraldatavate vahendite sihipärane ja läbimõeldud kasutus.

KeM keskkonnajuhtimissüsteemi aluseks on meie keskkonnapoliitika ehk keskkonnaalased põhimõtted. Keskkonnaalased põhimõtted koostab, vaatab kord aastas üle ja vajadusel täiendab keskkonnajuhtimise tööühm. Keskkonnaalased põhimõtted kinnitatakse kantsleri käskkirjaga. Keskkonnaalaste põhimõtete elluvijateks on kõik KeM teenistujad.

Keskkonnaministeeriumi keskkonnaalased põhimõtted on:

- Arvestame õigusloomes keskkonna heaoluga ning kaasame kõiki huvitatud ja mõjutatud osapooli ning vaba tahte lepingu partnereid.
- Järgime oma tegevuses Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu asjakohaste õigusaktide nõudeid.
- Loomes Eesti arengule sellised eeldused ja tingimused, mis tagavad meie liigirikka looduse ja puhta elukeskkonna säilimise ning kindlustavad loodusvarade jätkusuutliku kasutamise.

- Arvestame oma otsustest tulenevate laiemate tagajärgedega keskkonnanisundile ning püüdleme oma igapäevategevustest tuleneva keskkonnamõju ja saastamise vältimise poole.

- Eesmärkide püstitamise ja oma tegevuse jälgimise kaudu parendame pidevalt oma keskkonnategevuse tulemuslikkust.

- Töötajaid kaasates ning nende vajadusi arvestades loome keskkonnahoidlikuma ja tervislikuma töökeskkonna.

- Hangete läbiviimisel lähtume võimalusel keskkonnahoidlike riigihangete põhimõtetest ning oleme sellega eeskujuks teistele.

- Kasutame ressursse säästlikult:

- Parandame oma tegevuse ressursitõhusust ja rakendame energiasäästu meetmeid.

- Vältime ja vähendame paberikasutust.

- Vältime jäätmeteket ja edendame jäätmete liigiti kogumist.

Olulised keskkonnaaspektid ja keskkonnamõjud ning nendega seotud keskkonnaeesmärgid

KeM viib regulaarselt (vähemalt kord kolme aasta jooksul) läbi keskkonnaülevaatus, mille käigus selgitatakse välja KeM tegevustega seonduvad keskkonnaaspektid ja hinnatakse neid. Keskkonnaaspektide hindamine viiakse läbi ka enne olulise muudatuse tegemist KeM töös, struktuuris, töökorralduses, tegevuses ja teenustes (sh ka arendus- ja ehitustööd), millel on või võib olla märkimisväärne mõju KeM keskkonnajuhtimissüsteemile, keskkonnategevusele või inimese tervisele.

Keskkonnaülevaatus tulemused ja määratletud olulised keskkonnaaspektid on aluseks KKJS-i arendamisel, sh keskkonnapoliitika koostamisel, keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete püstitamisel ning kordade ja juhendite koostamisel.

Keskkonnaministeeriumi keskkonnaaspektid on jagatud nelja peamisse valdkonda: põhitegevused, kontoritegevused, hanked ning transport ja liikuvus (Vt Tabel 1 Olulised keskkonnaaspektid).

Oluliste keskkonnaaspektide määramine toimus esmase keskkonnaülevaatuses raames ning aspekte hinnati täiendatud metoodika alusel 2014. aastal. Oluliste keskkonnaaspektide määramise ja hindamisega tegeles EMAS töögrupp.

Tabel 1. Olulised keskkonnaaspektid lk 8 ja 9:

Protsess / Tegevus	Oluliste keskkonnaaspektide hindamine	Keskkonnamõju	Eesmärgid
Õigusloome	Planeerimis- ja arendusotsus, töötajate pädevus ja kvalifikatsioon	Negatiivne mõju (sh. bioloogilise mitmekesisusele, kliimale, vee kvaliteedile veekogudes, välisõhu kvaliteedile jne).	•Teadmistepõhise ja jätkusuutliku otsustusprotsessi edendamine; •Huvigruppide ja ekspertide varasemast parem kaasamine.
		Positiivne mõju (sh. bioloogilise mitmekesisusele kliimale, vee kvaliteedile veekogudes, välisõhu kvaliteedile jne).	
Suurte keskkonnaprojektide rahastamise koordineerimine (suunamine)	Projektijuhtimise kvaliteet	Veekogude reostuskoormuse vähenemine, ressursi (põhjavee) kulu, pinnavee tarbimine.	•Projektijuhtimise kvaliteedi tõstmine läbi koolituste ja kogemuste; •Rahastamise läbipaistvuse tagamine.
Keskkonnateadlikkuse tõstmine	Keskkonnateadlikkuse kasv	Vee ja välisõhu reostuse vähenemine, liigilise mitmekesisuse säilimine. Loodusressursside jätkusuutlik tarbimine.	•Suurendada keskkonnateadlikkust nii ühiskonnas kui ka töötajate seas; •Olla positiivseks eeskujuks.

Keskonnalubade andmine (kaevandusload ja vee erikasutus)	Kaevandustegevuse loa andmine, vee erikasutusloa andmine	Ressursside ammendumine, jäätmetekke, veerežiimide mõjutamine, maavarade kasutamine. Negatiivne mõju keskkonnale.	•Keskonnamõjudega arvestamine; •Koostöö edendamine ametkondade vahel;
		Jäätmetekke vähendamine, veerežiimide mõjutamine, maavarade kestlik majandamine. Positiivne mõju keskkonnale.	
Saastekvootide majandamine	Saastekvootide müügist saadud tulu kasutamine läbi rohelise investeerimisskeemi	Sihtotstarbelised investeeringud keskkonnahoidu, kliimasoojenemise ohjamine, emissioonide vähenemine, keskkonnakoormuse vähenemine.	•Atmosfääri kaitsmine, saastamise vähendamine; •Saastekvootide müügist saadud tulu suunamine majanduse keskkonnahoidlikumaks muutmiseks.
	Elektri- ja soojusenergia tarbimine	Atmosfääri saastamine, kliimasoojenemine.	•Energiamonitooringu tulemuste analüüs; •Tarbitud elektrienergia koguse fikseerimine; •Töötajate teadlikkuse tõstmine energiasäästu osas; •Ventilatsiooniseadmete säästlikum kasutamine.
	Vee kasutamine (joogivesi)	Heitvesi, veekogude reostuskoormuse suurenemine. Pudelivee transpordist tekkivad emissioonid.	•Kraanivee propageerimine; •Veekasutuse jälgimine KeM hoones.
	Paberi kasutus	Ressursside ammendumine, metsade häving, veekogude reostuskoormuse suurenemine.	•Töötajate teadlikkuse tõstmine printimise keskkonnamõju osas; •Printimiseks kulutatud paberi hulga vähendamine (printimise vähendamine, kahepoolne printimine); •Kasutatud paberihulga fikseerimine.
	Segaolme- ja paberjätmete teke	Pinnasereostus, ressursside ammendumine.	•Jätmete sortimise vajalikkuse selgitamine KeM töötajatele; •Jätmete sortimisvõimaluste tagamine; •Segaolmejätmete koguse vähendamine sorditavate jätmete arvelt •Töötajate teadlikkuse tõstmine paberjätmete kogumise vajalikkuse ja eesmärgi osas; •Paberjätmete eraldi sortimine; •Kogutud vanapaberi koguste hindamine ja fikseerimine.
	Elektroonikajätmete teke	Pinnasereostus, ressursside ammendumine.	•Koostöö Keskonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusega (Kemit); •Vananenud seadmete taaskasutusse suunamine; •Väljavahetatud elektroonika hulga fikseerimine.
	Maja vajumine	Varaline kahju, tervisekahjustus.	•Pidev hoone olukorra jälgimine ja fikseerimine.
Töösõidud	Kütuse tarbimine	Kliimasoojenemine, ressursside ammendumine, keskkonnareostus.	•Võimalusel vähendada autoga liikumist - propageerida elektriautot, jalgratast, ühistransporti ja jalutamist; •Keskkonnasäästlike autode hankimine; •Tarbitava mootorikütuse koguse vähendamine.
	Heitgaaside emissioon	Kliimasoojenemine, keskkonnareostus.	
Tööle/koju	Liikuvuskorraldus	Tervise kahjustumine, ressursside ammendumine, CO2 heide.	•Jalgratta hoidmisvõimaluste ja hoiukoha turvalisuse parandamine; •Tervislike eluviiside propageerimine (treppidest käimine, jalutamine ja ühistranspordi eelistamine autole);

Keskkonnategevuse tulemuslikkus

Jäätmete teke KeM hoones

Viimase paari aasta jäätmeteket KeM hoones on raske analüüsida. Kui 2014. aasta andmed on usaldusväärsed, (vt *Joonis 1 Jäätmete teke KeM hoones*), siis 2013. aasta kohta on esitatud hinnangulised kogused, sest ministeeriumis tekkinud jäätmed rändasid suurde prügikonteinerisse segamini teiste hoone rentnike jäätmetega ja 2012. aasta kohta andmed üldse puuduvad. 2013. aasta kogused põhinevad arvutustel, mis omakorda põhinevad ministeeriumi rendipinna suurusel. Tegelikuses aga sõltub jäätmete kogus pigem inimeste hulgast rendipinnal ning inimeste harjumustest.

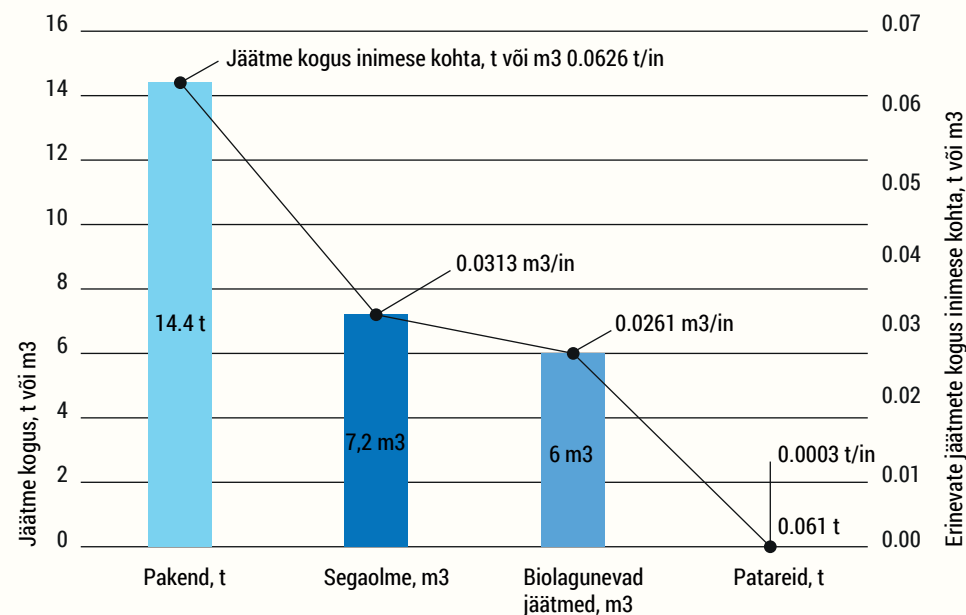
2014. aastast alates on koristajatel lisaülesanne hinnata ministeeriumis tekkivate jäätmete kogust. Taaskord on tulemused hinnangulised, kuid siiski oluliselt tõetruumad. Ainus, mida hetkel ei hinnata, on paberijäätmete hulk, kuna paberijäätmete kogust on raske hinnata ning tulemused on subjektiivsed. Ministeeriumis sorteeritakse kööginurkades eraldi segaolme- ja biojätmed ning pakendid. Lisaks alustati 2014. aastal vanapaberi/ajalehepaberi eraldi kogumist. Keskkonnasõbraliku ettevõttena tunnustatud Werrowool suunab meie kokku kogutud paberi taaskasutusse.

Patareide kogumiseks on ministeeriumi välisukse juurde paigutatud kogumiskast. Juba aastaid lähevad ministeeriumi elektroonikajätmed taaskasutusse, mille korralduse eest vastutab Kemit. See seletab ka tõsiasja, et ministeeriumil elektroonikaromusid ei teki.

Pandipakendit ministeeriumi hoones eraldi ei sorteerita. Küll aga on ministeeriumi hoones võimalik pandipakend eraldi ühte ruumi kokku koguda ja koristaja hoolitseb, et pandipakend ringlusesse tagasi jõuaks.

Joonis 1. Jäätmete teke KeM hoones:

Jäätmeliik	2013	2014
Paber, m3	200,9	
Pakend, t	0,63	14,4
Segaolme, m3	309,5	7,2
Biolagunevad jäätmed, m3	4,2	6
Patareid, t	0,069	0,061

Energiakasutus KeM hoones

Keskkonnaministeerium (KeM) on rentnik suures büroohoones. Sellest tulenevalt pole ministeeriumil võimalust energiakasutust olulisel määral reguleerida või energiapakkujat valida.

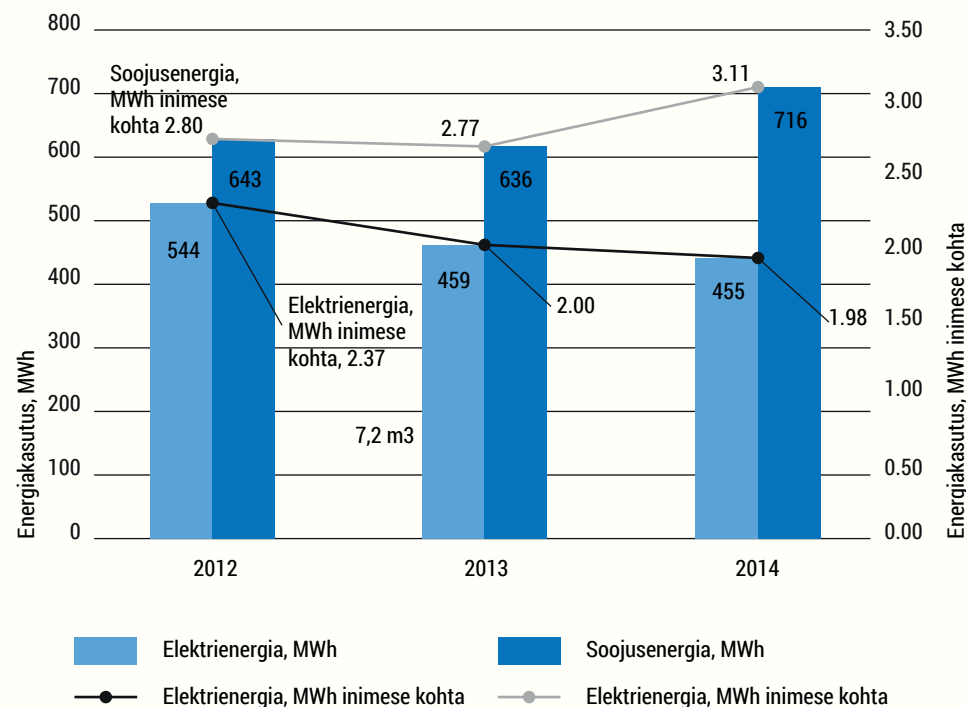
Joonis 2. *Energiakasutus KeM hoones 2012-2014* näitab, et ministeeriumi elektrienergia tarbimine on kolme aasta jooksul märkimisväärselt vähenenud. 2013. aastal võeti kasutusele lihtsaimad energiasäästumeetmed – töötajad kustutavad tuled, kui ruumist lahkuvad ning kohvi- ja veeautomaadid lülitatakse ööseks välja. Ka tööarvutid ning printerid on valitud selliselt, et need oleksid võimalikult energiasäästlikud. Enamasti lülitatakse needki seadmed ööseks välja või pikemal päeval äraolekul energiasäästurežiimile. Lisaks propageeritakse ministeeriumis tervislikke eluviise, mille üheks osaks on treppide eelistamine liftidele. Paljud meie töötajad kasutavad treppe igapäevaselt – lisaks kokkuhoitud elektrienergiale aitab suurem liikumine tervena püsida.

Kui elektrienergiat kasutatakse üha vähem, siis soojusenergia tarbimine KeM hoones on 2014. aastal eelmise aastaga võrreldes suurenenud. Suurenenud tarbimise üheks põhjuseks võib pidada jahedamaid ilmasid, mis tingivad pikema kütteperioodi. Toasooja reguleerimiseks on radiaatorid varustatud termostaat-ventiilidega.

Elektrienergia tarbimine on 2014. aastal jäänud 2013. aastaga võrreldes samale tasemele – erinevus on 4MWh aastas. See tähendab, et elektrienergia tarbimine vähenes ~0,9 protsendi võrra, soojatarbimine aga suurenes 2014. aastal 80MWh ehk ~12,5 protsendi võrra. 2013. ja 2014. aasta võrdlusena oleme säästnud elektrienergialt 0,42 eurot, kuid soojatarbimine on suurenenud 5514,24 euro võrra.

Ministeerium üritab jätkuvalt oma elektri- ja soojusenergia tarbimist kontrollida ja võimalusel vähendada. 2015. aastal viidi läbi põhjalik energiaaudit.

Joonis 2. *Energiakasutus KeM hoones 2012-2014:*

Veekasutus KeM hoones

Keskkonnaministeerium propageerib kraanivee joomist.

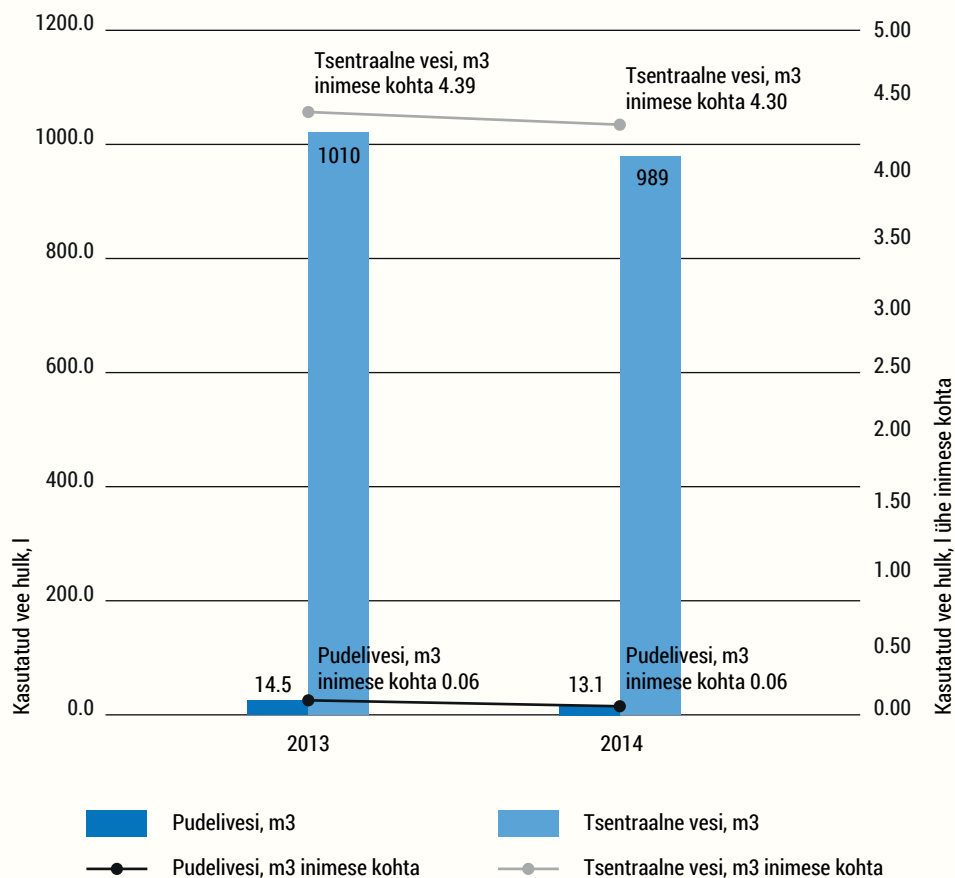
Graafiliselt on näha, et pudelivee tarbimine on paari aastaga kaks protsenti vähenenud. Tarbimiskäitumise muutuseks kulub tõenäoliselt veel aastaid, mis tõttu võib eeldada, et kraanivee eelistajate hulk lähiaastatel suureneb. Veeautomaadid on populaarsemad just nende seas, kelle töölauale on veemasin lähemal kui –kraan. Samuti pakutakse ministeeriumi külalistele sageli just pudelivett. 2014. aasta lõpus ostis KeM klaasid ja kannud ning uute tarvete abil loodetakse juurutada külalistele kraanivee pakkumise harjumust.

2014. aasta lõpus paigaldati veesäästu eesmärgil segistite otsa aeraatorid, mis aitavad vett ja energiat säästa.

Lisaks on ka ministeeriumi töötajad keskkonnateadlikumaks muutunud ja ei lase näiteks nõusid pestes veel kraanist voolata.

Joonis 3 Veekasutus KeM hoones selgitab, et 2014. aastal on 2013. aastaga võrreldes üldine veetarbimine vähenenud. Kui 2013. aastal tarbiti 1010 m³ tsentraalset vett ja 14,5 m³ pudelivett, siis 2014. aastal 989 m³ tsentraalset vett ja 13,1 m³ pudelivett. 2014 aastal tarbiti inimese kohta tsentraalset vett 4,3 m³ ning pudelivett 0,06 m³. Tsentraalse vee tarbimine vähenes 2013. aastaga võrreldes ~kaks protsenti ja pudelivee tarbimine jäi põhimõtteliselt samaks. Tsentraalvee kasutuse pealt on meie kulutused vähenenud eelmise aastaga võrreldes 101,81 eurot ning pudelivee kasutuselt 184,80 eurot.

Joonis 3. Veekasutus KeM hoones:

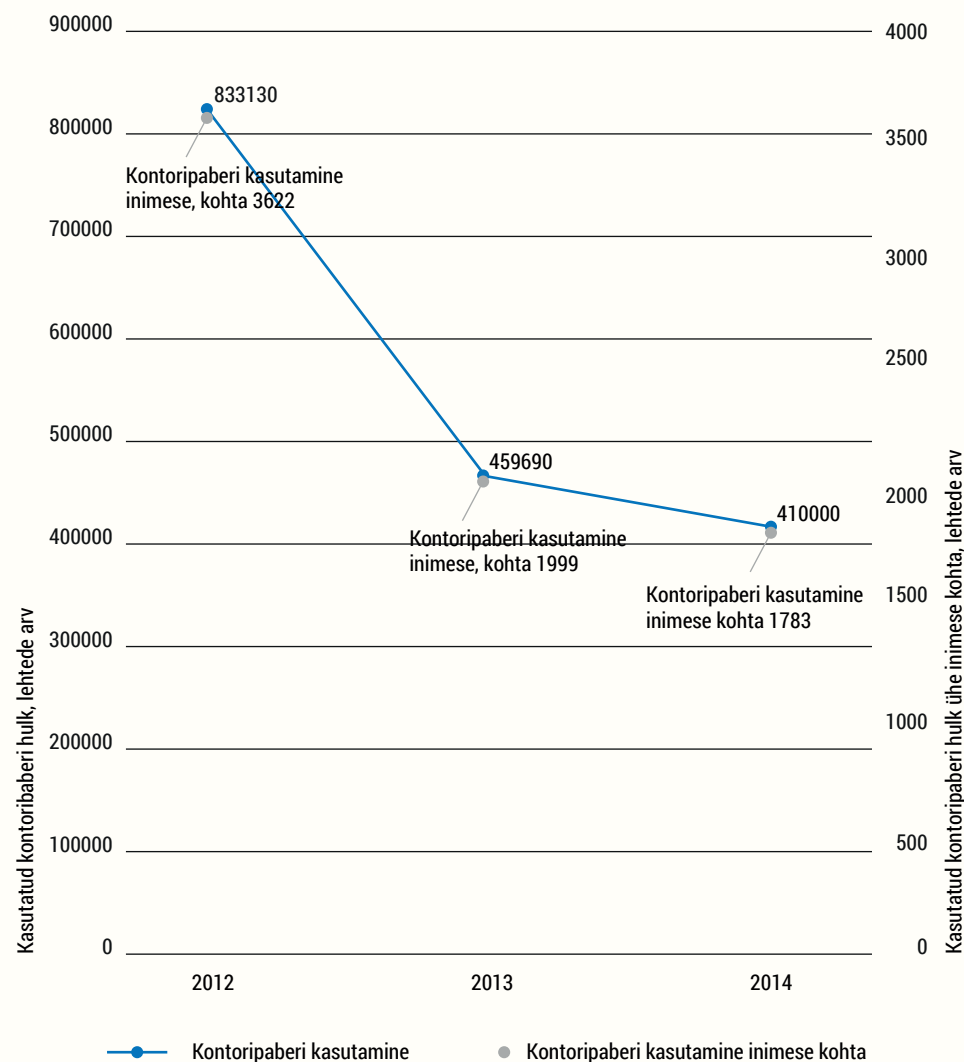
Paberikasutus KeM hoones

Paberi kasutamine KeM hoones on paari aastaga oluliselt vähenenud. Ministeeriumi töötajaid palutakse võimalusel printimist vältida või printida kahepoolsest. 2015. aasta alguses soetati printerid, mis võimaldavad hõlpsat kahepoolset printimist ning annavad meile ka andmeid printimise kohta. Kuni uute printerite soetamiseni olid paberikasutuse andmed ostupõhised. Uued energiasäästlikud printerid saavad olema igal korral.

Tänu uutele printeritele on võimalik koguda täpsemaid andmeid printimiste hulga kohta korruste kaupa. Nende andmete alusel on tulevikus võimalik osakondade töökorraldust analüüsida ja paberikasutust veelgi vähendada. *Joonis 4. Paberikasutus KeM hoones* näitab, et 2013. aastal kasutati 459 690 paberilehte, mis on 373 440 lehte vähem kui 2012. aastal. Järgmisel, 2014 aastal suudeti kontoripaberi kasutamist veelgi vähendada. Paberikasutus vähenes 49 690 lehte võrra, mis tähendab, et paberikasutust vähendati 10,8 protsenti.

KeM töötajad kulutasid 2014. aastal keskmiselt 1783 paberilehte inimese kohta. See tulemus on hea, kuid ministeeriumil on plaanis paberikasutust veelgi vähendada. Olgugi, et paberikasutus oli kuni selle aastani ostupõhine, siis võime öelda, et võrreldes eelmise aastaga oleme säästnud 375 eurot.

Joonis 4. Paberikasutus KeM hoones:

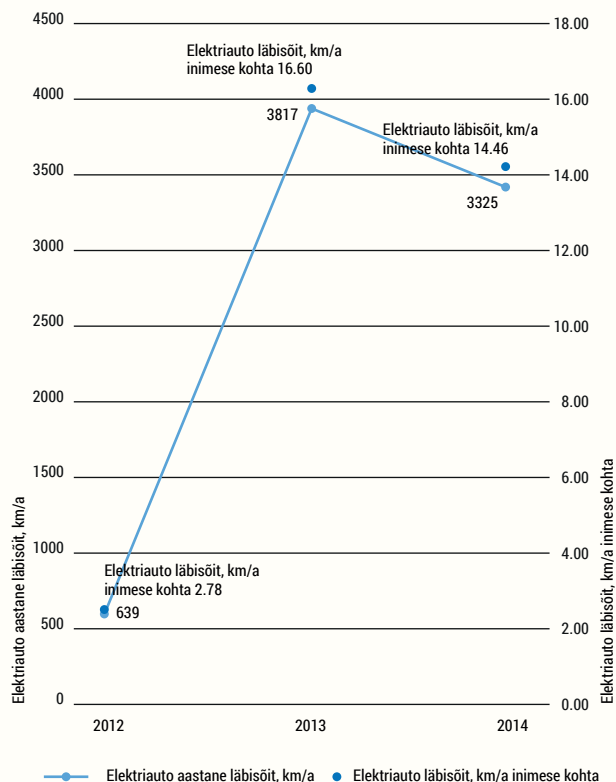
Elektriauto aastane läbisõit ja üldine kütusekulu

Keskonnaministeeriumi käsutuses on üks elektriauto. Autot kasutati 2013. aastal oluliselt rohkem, kui 2012. aastal, kuid 2014. aastal elektriauto kasutus taaskord vähenes. Arvatavasti on 2012. aasta läbisõit sedavõrd väike, sest auto soetati aasta teises pooles! Vt Joonis 5 Elektriauto aastane läbisõit.

Elektriauto hankimise eesmärk oli vähendada olemasolevate autode koormust ja kütusekulu ning ühes sellega õhusaastet.

Keskonnaministeeriumi käsutuses on lisaks elektriautole ka neli nõ. tavalist

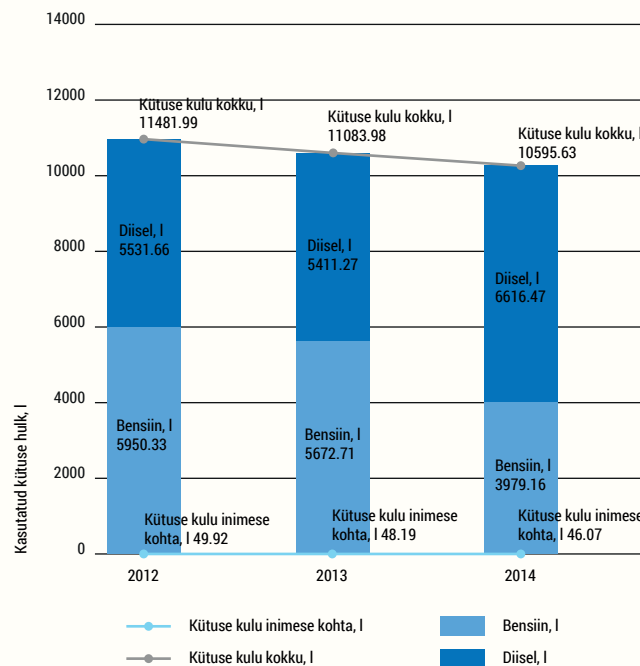
Joonis 5. Elektriauto aastane läbisõit:

sõidukit. Neist kaks on diiselkütusel sõitvad, üks bensiinimootoriga ning üks hübriid.

2015. aastal autokompensatsiooni enam endises mahus ei arvestata. Summaarne kütusekulu 2014. aastal oli hinnanguliselt 10 595 liitrit. Diagrammilt võib näha, et kasutatud diisli kogus on suurenenud ja bensiini kogus vähenenud. See tuleneb sellest, et 2013. aastal lõpus soetati juurde üks diiselmootoriga mahtuniversaal ning bensiiniauto vahetati hübriidi vastu. Mahtuniversaale kasutatakse üldjuhul ministeeriumi töötajate sõidutamisel Tallinna linna piires. Tallinnast välja sõidab auto tingimusel, et autos on rohkem kui üks KeM ametnik. On teada, et mahtuniversaale kasutatakse suhteliselt tihti Eesti-siseste töölähetuste tarbeks.

Vt Joonis 6. Kütuse kulu.

Bioloogiline mitmekesisus

Bioloogilist mitmekesisust väljendatakse siinkohal Keskkonnaministeeriumi maakasutuse ehk hoonestatud ala pindalana. Ehitisregistri andmetel on kogu Narva mnt 7a ehitisealune pind 2093 m². Kui kogu hoone ruutmeetrite hulgast on Keskkonnaministeeriumi kasutuses 62%, siis ehitisealusest pinnast sama protsendi võttes, on KeM kasutuses olev maa-ala umbes 1297m² kokku ning 5,6 m² ühe töötaja kohta (230 töötajat).

Peamiselt mõjutab Keskkonnaministeerium elurikkust positiivselt nii looduslike elupaikade ja loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liikide soodsa seisundi tagamisega, kultuurilooliselt ja esteetiliselt väärtusliku looduskeskkonna või selle elementide säilitamise kui loodusvarade säästliku kasutamise kindlustamisega.

CO2 heitmed

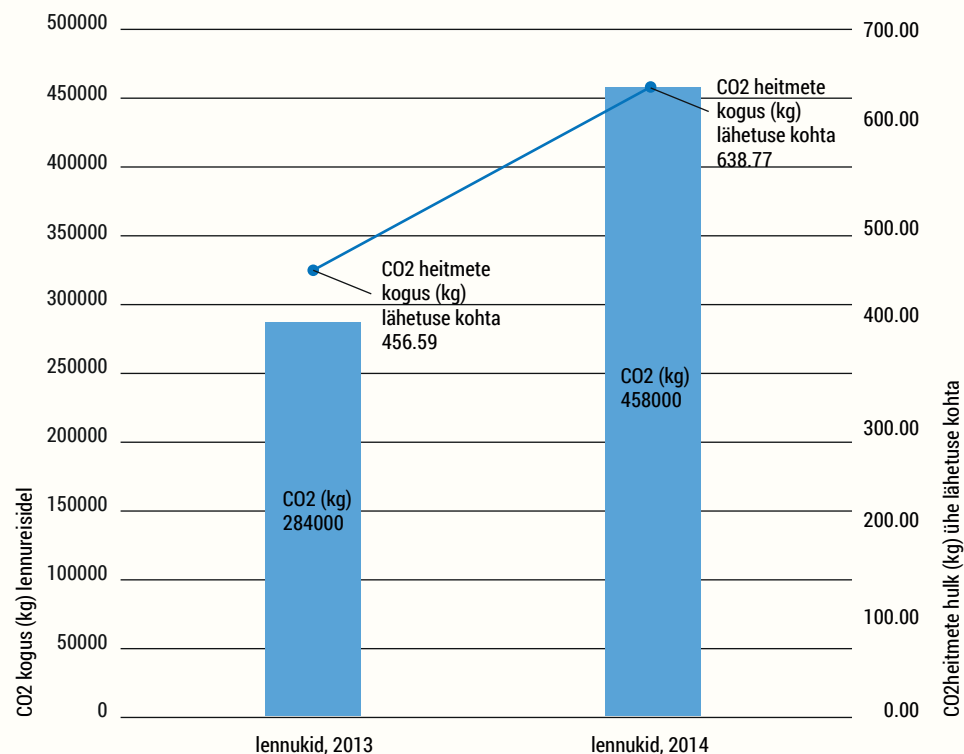
Et Keskkonnaministeerium tegutseb rendipinnal ja töötajad liiguvad palju, siis on meie organisatsiooni ökoloogilist jalajälge keeruline arvutada. Meil on võimalik hinnata kontori ruumides tekkivate jäätmete kogust, jälgida kontori elektri- ja veetarbimist, vähendada tarbetut printimist, kuid võimatu on teada saada, kui palju ja mida meie töötajad lähetustel olles on tarbinud, kes ja kui palju midagi kontoris sööb või joob ning kes kuidas tööle ja koju saab või kuidas töölastele kohtumistele minnakse. Seetõttu otsustasime esialgu jätta kõrvale meist mitteolenevad või keeruliselt hinnatavad aspektid ja keskendusime töölähetustele nii Eestis kui võõrsil.

[Süsiniku jalajälje arvutamisel on kasutatud Suurbritannia algatusel väljatöötatud süsiniku jalajälje kalkulaatorit](#)

Lennusõitude CO2 heitmete arvutuse aluseks on lähetuste arv. Lennureiside CO2 heitmed 2013. aastal kokku: $283,7 = 284 \text{ t} = 284\,000 \text{ kg}$ (622 lähetust). Sellest tulenevalt on CO2 heitmete hulk lähetuse kohta $284\,000 / 622 = 456,59 \text{ kg}$. Lennureiside CO2 heitmed 2014. aastal kokku: $457,6 = 458 \text{ t} = 458\,000 \text{ kg}$ (717 lähetust). Sellest tulenevalt on CO2 heitmete hulk lähetuse kohta $458\,000 / 717 = 638,77 \text{ kg}$.

Keskkonnaministeeriumi töötajad lendavad oma töö tõttu tihti. Teatavasti põhjustab lennuliiklus suurtes kogustes CO2. Paraku puuduvad meil andmed selle kohta, missugust transpordivahendit kasutati lähetusel olles sihtriigi siseselt. Seetõttu arvestame välislähetuste puhul ainult sihtriiki saabumist ja sealt lahkumist. Tuleb tunnistada, et kahe sihtkoha puhul – Helsingi ja Riia – võivad tulemused olla ebatäpsed tulenevalt sellest, et kasutatud transpordi liik võib olla nii lennuk, laev või buss. Eeldasime, et käidi lennukiga.

Lennureisidest tulenev CO heide (kg):

CO2 heitmed

Keskkonnaministeeriumile kuulub (rendilepingutega) viis autot, sh üks elektriauto. Et autosid tohib kasutada vaid ametisõitudes, puudub üksikasjalik ülevaade sõitude hulgast, läbitud kilomeetritest ja sihtkohtadest. Sõidupäevikud ei peeta.

Autosõitude CO2 heitmete arvutuse aluseks on Eesti siseste lähetuste hulk. Tulemused 2014. aasta kohta on hinnangulised. Ka 2015. aasta tulemused saavad sellest tulenevalt olema subjektiivsed. 2015. aasta lõpul on plaanis fikseerida odomeetri näit ja siis on edaspidi võimalik saada juba oluliselt täpsemaid tulemusi.

Autode CO2 heitmed 2014. aastal on kokku: 28,9 t = 28 900 kg.

Auto	Auto aastane läbisõit 2014 (km)	CO2 heitmed 2014 (t)
Volkswagen Caravelle	55 000	11,5
Volvo S70/V70/L	10 000	2,6
Peugeot Expert	45 000	8,2
Audi Q5 Hybrid	35 000	6,6
Mitsubishi i-Miev	3325	0,00035
		28,9

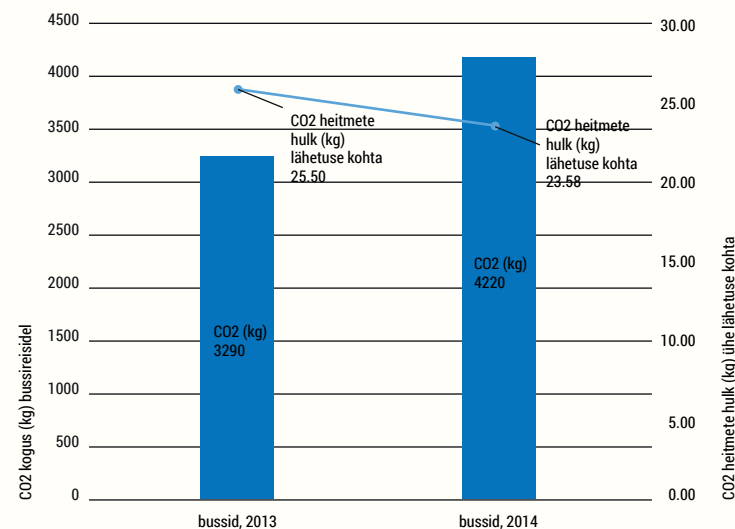
Keskkonnaministeeriumi töötajad lähtuvad oma lähetusi planeerides põhimõttest, et võimalusel peaks riigisiseste töölähetuste puhul eelistama ühistransporti. Samuti kasutatakse ühistransporti välismaal olles. Paraku puuduvad meil välismaal kasutatud ühistranspordi hulga ja viiside kohta andmed.

Ühistranspordist tuleneva CO2 heitmete arvutuse aluseks on Eesti siseste lähetuste hulk. Eeldame, et peamiselt kasutatakse busse. On võimalik, et CO2 heide bussireisidel on tegelikkuses mõnevõrra väiksem, sest osad sõidud on

kindlasti tehtud autodega. Lisaks võivad olla mõned reisid, näiteks Tallinna-Tartu suunal tehtud hoopis rongidega. CO2 heide bussireisidel 2013. aastal: 3,29 t = 3290 kg (129 lähetust, 32366 km). Sellest tulenevalt on CO2 heitmete hulk lähetuse kohta $3290/129=25,50$ kg. CO2 heide bussireisidel 2014. aastal: 4,22 t = 4220 kg (179 lähetust, 41556 km). Sellest tulenevalt on CO2 heitmete hulk lähetuse kohta $4220/179=23,58$ kg.

Tuleb arvestada, et sageli kasutavad ametnikud Eesti siseste lähetuste korral üht autot. Lisaks pole võimalik määrata, kui sageli kasutatakse Tallinna linna siseste lähetuste korral ministeeriumi autosid ning kui palju ühistransporti. Seega usume, et meie arvutuslikud tulemused on tegelikest pigem suuremad.

Bussireisidest tulenev CO heide (kg).

CO2 heitmed

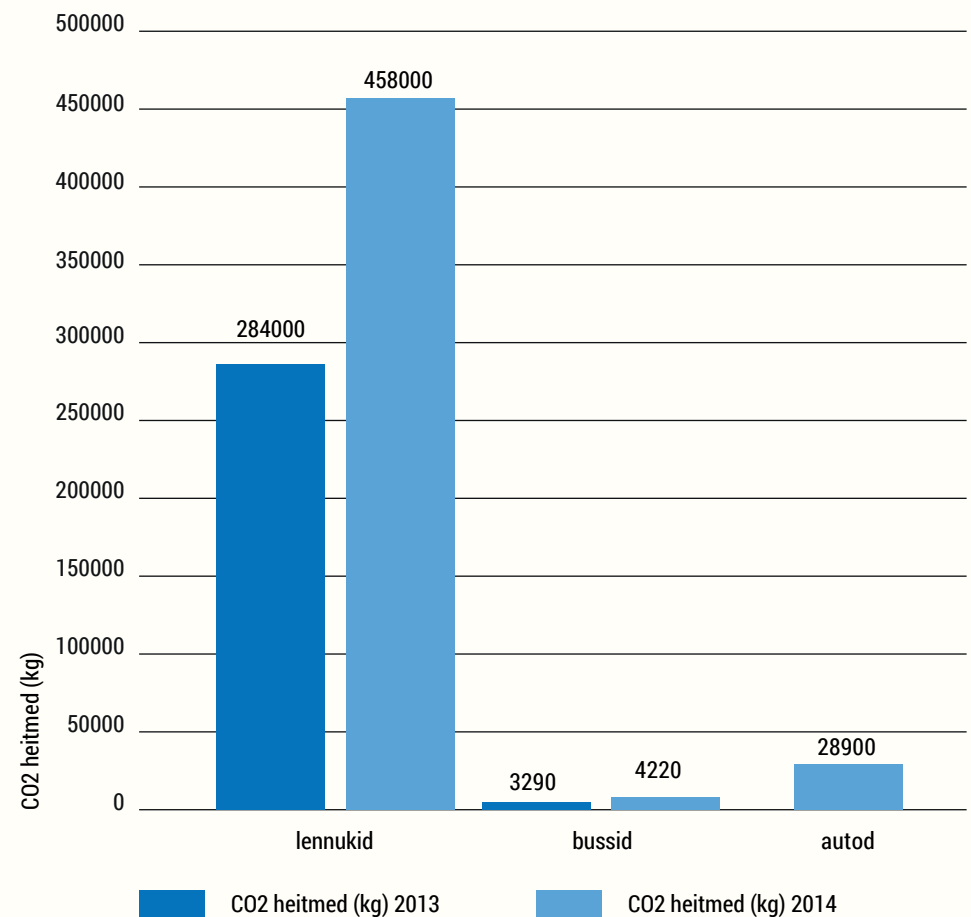
Graafikult võib näha, et suurem osa CO2 heitmeid pärineb lennukitest, millega meie ministeeriumi töötajad töölahetustel käivad.

Soovime kompenseerida transpordist tulenevat CO2 heitmete kogust puude istutamisega.

Kuusk absorbeerib oma eluaja ehk umbes 80 aasta jooksul 916 kg CO2. Paraku ei juurdu kõik istutatud puud. Et ainult ligikaudu 1/5 istutatud kuuskedest kasvab piisavalt kaua, tuleb istutavate kuuskede arv korrutada viiega.

KeMi CO2 heide	Vajalik puude istutamise arv	Puude istutamise arv vastavalt kasvuajale 2013
284000	310,04	1550
3290	3,59	18
		1568

KeMi CO2 heide	Vajalik puude istutamise arv	Puude istutamise arv vastavalt kasvuajale 2014
458000	500	2500
4220	4,61	23
28900	31,55	158
		2681

Muud keskkonnategevuse tulemuslikkuse näitajad

Arengukava indikaatoreid on kokku kuus. Muutust väljendab tabelis nooleke. Roheline nooleke viitab positiivsele muutusele ja punane negatiivsele. Muutuse hindamise aluseks on viimase kahe aasta tulemuste võrdlemine. Üldise olukorra hindamisel on oluline vaadata ka baasaasta andmeid ja soovitud sihttaset. Tabelit vaadates on näha, et murettekitav on olnud muutus jäätmete taaskasutuse osas.

Kasvuhoonegaaside summaarne heitkogus (mln tonni CO₂ ekvivalenti) on mitteametlikel andmetel langenud 1,248 mln tonni CO₂ ekvivalenti. Ametlikult, KHG inventuuri, kinnitatud andmed saab alles 2016 kevadel. Sihttaset vaadates tuleks heitkogust veel natuke vähendada!

Looduse mitmekesisuse ja loodusressursside kaitstus (kaitstavate alade pindala osakaal maismaast, %) on suurenenud. Kaitstuse tõus on 2014. aastal olnud 0,2 protsenti. Sihttulemus on saavutatud juba baasaastal. Oluline on, et praeguseks saavutatu säilib.

Jäätmete taaskasutamise osakaal kogu jäätmetekkes (%) on oluliselt vähenenud. Tabelit uurides võib näha, et 2014. aastal jäätmete taaskasutamise osakaal vähenes mitteametlikel andmetel 15%. Võrreldes baasaastaga on taaskasutus vähenenud 22%. Et saavutada sihttaset tuleks praegust jäätmete taaskasutamise osakaalu suurendada vähemalt 8%. Taaskasutatud jäätmete osakaal kogu jäätmetekkes on langenud, kuna 2012 ja 2013 aasta jäätmete suur taaskasutamise osakaal on tulenenud Kiviõli ja Kohtla-Järve tööstusjäätmete ja poolkoksi prügilate korrastamisest, mille raames toimus suuremahuline jäätmete taaskasutamine. Jäätmete taaskasutamise suur osakaal ei olnud püsiv, kuna see on suures osas tingitud jäätmete taaskasutuse lühiajalisest tõusust suletud prügilate korrastamistööl. Seoses Kohtla-Järve poolkoksi prügila korrastamistööl lõppemisega 2015. aastal langeb jäätmete taaskasutamise osakaal veelgi.

Olmejäätmete ringlussevõtt (%) 2014. aastal on suurenenud 2% võrra. Sihttaseme saavutamiseks tuleks olmejäätmete ringlussevõttu suurendada veel vähemalt 12% võrra.

Tarbijate osakaal, kes saab ühisveevärgist nõuetele vastavat joogivett (%) on 2014. aastal tõusnud 6%. Sihttasemeks on määratud 100%. Et sihttaset saavutada, tuleb kraanivee tarbijate osakaalu tõsta veel 3% võrra.

Reovee kogumise ja puhastamise osas nõuetele vastavate üle 2000 ie koormusega reoveekogumisalade osakaal (%) on tõusnud 2014. aastal 6% võrra. Sihttasemeks on määratud 95%. Et sihttaset saavutada, tuleb eelpool kirjeldatud reovee kogumise ja puhastamise osas nõuetele vastavate reoveekogumisalade osakaalu suurendada 20% võrra.

Arengukava indikaatorid	2012	2013	2014	Muutus	Baastase	Sihttase 2018
Kasvuhoonegaaside summaarne heitkogus (LULUCFi (maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus) sektorita), mln tonni CO ₂ ekvivalenti	19,189	21,741	20,493*	▲	20,995 (2011)	20
Looduse mitmekesisuse ja loodusressursside kaitstus (kaitstavate alade pindala osakaal maismaast), %	18,1	18,2	18,4	▲	18,1 (2011)	vähemalt 18,4
Jäätmete taaskasutamise osakaal kogu jäätmetekkes, %	59	52	37	▼	59 (2012)	45
Olmejäätmete ringlussevõtt, %	27	31	33*	▲	27 (2012)	45
Tarbijate osakaal, kes saab ühisveevärgist nõuetele vastavat joogivett, %	91	91	97	▲	91 (2013)	100
Reovee kogumise ja puhastamise osas nõuetele vastavate üle 2000 ie koormusega reoveekogumisalade osakaal, %	66	69	75	▲	66 (2012)	95

* mitteametlikud andmed

Terves kehas terve vaim

Keskkonnaministeerium on alati olnud tervislikke eluviise soosiv. Selleks on korraldatud oma töötajatele erinevaid spordivõistlusi nii talvisel kui ka suvisel ajal, näiteks suusatamises, parvetamises ja võrkpallis. Õpetatud on nii lume-lauaga sõitmist kui ka suusatamist. Samuti on Keskkonnaministeeriumi töötajatel võimalus kasutada erinevaid soodustusi spordiklubides. Meeskonnatöona oleme me silma paistnud ka riigiametnike võistlustel, mis koosnevad erinevatest erialadest. Kõikide erialade arvestustes olime me 2011. aastal kolmandad, 2012 teised ja 2013. aastal saime esimese koha. Jalgpallis saavutati 2013. aastal kolmas koht. Võrkpallis oleme 2013. aastal saavutanud kolmanda koha, korvpallis tulime 2013. ja 2014. aastal esimesteks ning 2015. saime taas kolmanda koha. Jalgpallis saavutati 2013. aastal kolmas koht.

Keskkonnaalaste õigusaktide järgimine

Keskkonnaministeerium järgib oma tegevuses alati Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu asjakohaste õigusaktide nõudeid.

Keskkonnaministeeriumi tegutsemise alusdokumendiks ning tegevust reguleerivaks õigusaktiks on Keskkonnaministeeriumi põhimäärus.

Seoses jäätmetekkega on ministeerium kohustatud järgima jäätme- ja pakendi-seadust ning kontoris toimuva puhastustegevusega seoses kemikaaliseadust. Lisaks ollakse kohustatud järgima tuleohutusseadust, elektriohutusseadust ja töötajate heaolu tagamiseks töötervishoiu ja tööohutusseadust. Samuti on

meie tegevuses tarvis tunda riigihanke seadust, veeseadust, maapõueseadust, välisõhu kaitse seadust ning mitmed teisi nõuded ja eeskirju.

EMASi töörühm ja koordinaator kontrollivad pidevalt õigusaktide nõuetele vastavust. Täpsem kontroll (vastavuse hindamine) toimub keskkonnaalase siseauditi käigus vastavalt auditi kavale.

Keskkonnaministeerium arvestab õigusloomes keskkonna heaoluga, lähtub Hea õigusloome ja normitehnika eeskirjast ning kaasab kõiki huvitatud ja mõjutatud osapooli ning vaba tahte lepingu partnereid.

Inimeste keskkonnateadlikkus

Keskkonnaministeeriumi üheks oluliseks keskkonnaaspektiks on keskkonnateadlikkuse tõstmine. Soovime, et Eesti elanikud oleksid üha enam keskkonnateadlikud, -säästlikud ja looduslähedased. Üritame ka oma igapäevatöö korraldada selliselt, et võiksime teistele organisatsioonidele ja erasektorile eeskujuks olla.

Eesti elanikkonna uuring „Eesti elanike keskkonnateadlikkus“ 2014

Võrreldes 2012. aasta uuringuga on peaaegu kõik hinnangud ja suhtumine keskkonda kõigi vastajate seisukohalt rohkem või vähem paranenud. Suur osa (90 protsenti) vastajatest peab ennast keskkonnateadlikuks, sh 20 protsenti koguni väga. Eesti elanikkonda tervikuna peab keskkonnateadlikuks 67 protsenti vastajatest – see arvamus on aasta-aastalt paranenud (2010.a. 45 protsenti, 2012.a. 60 protsenti). Infoallikad, kust on aasta jooksul saadud huvitavat keskkonnainfot, on eelkõige televisioon (85 protsenti), raadio (72 protsenti) ja kohalikud ajalehed (62 protsenti). Võrreldes varasemaga on kasvanud eriti raadio, uudisteportaalide ja sotsiaalmeedia roll.

Keskkonnaministeeriumi pidas usaldusväärseks 63 protsenti, ebausaldusväärseks 13 protsenti vastajatest. Valdkonnad, millele tuleks vastajate arvates senisest enam tähelepanu pöörata, olid eelkõige mere puhtus (25 protsenti), metsad (24 protsenti) ja loodusressursside säästlik kasutamine (21 protsenti).

Suur osa vastajatest (90 protsenti) nõustus väidetega, et loodust säästmata ei saa majandust järjepidevalt arendada, keskkonna olukord on otseselt seotud elukvaliteediga ning looduskaitsealasid ja rahvusparke tuleks rahvale rohkem tutvustada.

Enamik vastanutest planeerib toiduostmist sageli arvestusega, et ei tuleks midagi ära visata (73 protsenti), viib ohtlikke jäätmeid selleks ettenähtud kohta (71 protsenti), sorteerib prügi (65 protsenti) ja kasutab kaupluses kodunt kaasa võetud kotti (69 protsenti).

Enamikes asutustest, mille kohta seal töötav või õppiv vastaja omas infot, peetakse silmas, et lahkudes kustutataks tuled, pakutakse joogivett suurtes anumates ning on korraldatud prügi liigiti kogumine. Jalgrattaparklaid või paberi mõlemale poolele printimist on umbes poolte töötavate vastajate asutustes.

Kaasamine

Kaasamise all mõistame seda, kui teeme otsuseid ja viime need ellu teistega koos ning teistega arvestades.

Tänapäeva poliitikakujundamisel ja õigusaktide koostamisel on suur osa kodanikel, kodanikuühendustel ja huvitatud asutustel, organisatsioonidel ning ettevõtetel.

- Koos tehtud otsustega luuakse võimalus saada paremaid tulemusi.
- Kaasamine aitab välja selgitada probleemkohti ja vältida vigu.
- Kaasamine toob poliitikakujundamise juurde eksperte ja uusi seisukohti, keda antud otsused mõjutavad.

Kaasamise hea tava eesmärk on anda juhised kaasamise planeerimise ja korraldamise kohta ning seeläbi ühtlustada valitsusasutuste kaasamispraktika

kvaliteeti. Laiem eesmärk on suurendada otsuste tegemise läbipaistvust ja valitsussektori usaldusväärsust suhetes huvirühmade ja laiema avalikkusega.

Kaasamine seisneb otsuste tegemisel huvirühmade informeerimises, nendega konsulteerimises või koostöö tegemises. Kaasamise hea tava sõnastab juhised eelkõige kaasamisest informeerimiseks ehk huvirühmade teavitamiseks edasiste kaasamisvõimaluste kohta ja avaliku konsulteerimise korraldamiseks, mille puhul ministeerium kaasab huvirühmi otsuse ettevalmistamisse, esitab eelnõu huvirühmadele arvamuse avaldamiseks ning annab tagasisidet kogutud arvamustega arvestamisest.

[Loe ka: Eesti Vabariigi valitsuse kinnitatud kaasamise hea tava](#)

Keskkonnaaruanne

Keskkonnaaruanne on KeM keskkonnategevuse tulemuslikkuse ülevaade ning selle koostamise eest vastutab keskkonnajuhtimise koordinaator ja töörühm. Keskkonnaaruannet uuendatakse igal aastal ning selle kinnitab EMAS tõendaja. Keskkonnaaruanne avaldatakse sügisel.

Keskkonnaaruande kinnitamine

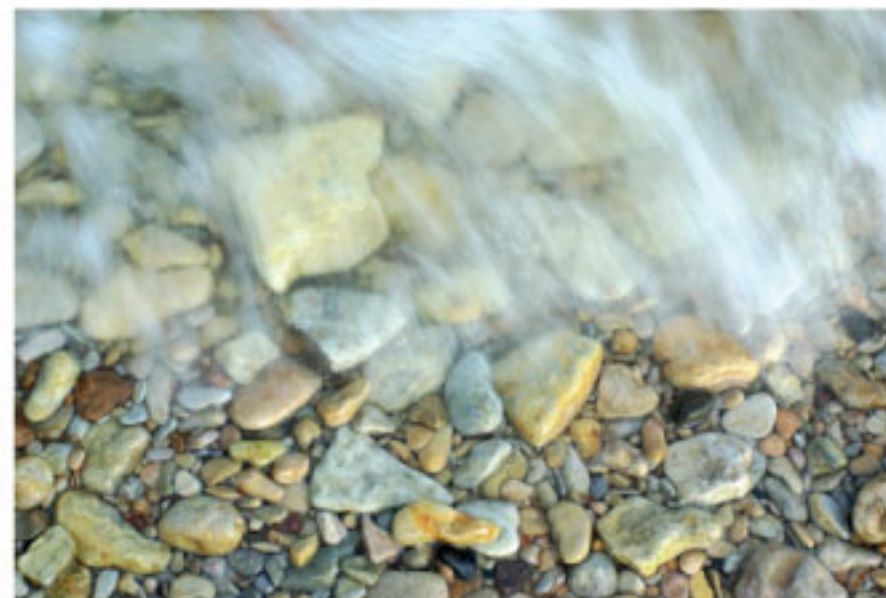
AS Metrosert, kes on akrediteeritud tõendaja EE-V-0001, kinnitab peale Keskkonnaministeeriumi keskkonnajuhtimissüsteemi ja 2013 aasta keskkonnaaruande kontrollimist, et organisatsiooni keskkonnaaruandes esitatud teave ja andmed on usaldusväärsed ja õiged ning vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1221/2009, 25. november 2009, organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis nõuetele.

KINNITATUD
kinnitusi nr. 11.2014
keskkonjaga nr
Lõua 1

KESKKONNAMINISTEERIUM

KESKKONNAARUANNE 2013

Keskkonnaministeeriumi keskkonnaaruanne